

ΠΑΡΑΤΙΡΗΣΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝ

ΕΛΒΕΤΙΑ, ΚΑΙ ΕΛΛΑΣ

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΥΠΟ

ΤΕΩΡΓΙΟΥ ΦΙΝΔΑΥ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΤΥΠΟΙΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

1869.

ΤΩ₁. Δρ. ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΩ₁. ΚΕΛΛΕΡΙ

ΠΡΟΕΔΡΩ₁ ΤΗΣ ΕΝ ΖΟΥΡΙΧΗ₁ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΤΩ₁ ΑΠΟΚΑΘΙΣΤΑΝΤΙ ΤΑΣ ΛΙΜΝΑΙΑΣ

ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΗΣ ΕΑΒΕΤΙΑΣ,

„ΚΤΗΜΑ ΕΣ ΛΕΙ₁ ΕΝ ΤΗ₁ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ₁“

ΑΙ ΘΛΙΓΑΙ ΑΥΤΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΦΙΕΡΟΥΝΤΑΙ

ΩΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ

ΜΕΓΑΛΗΣ ΚΑΛΟΚΑΓΑΘΙΑΣ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ.

ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

Ἡ προϊστορικὴ ἀρχαιολογία ἀνεγνωρίσθη ἐσχάτως ὡς ἐπιστημονικὸς κλάδος, ἔνεκα τῶν ἐν Δανιμαρκίᾳ, Ἐλβετίᾳ καὶ Γαλλίᾳ γενομένων ἀνακαλύψεων. Ἐργαλεῖα ἐκ λίθου πελέκεσι καὶ σιμίλαις παρεμφερῆ εὑρέθησαν ἐν πάσῃ σχεδὸν χώρᾳ· ἡ δὲ ὅψις αὐτῶν ἵσχυρὰν ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν ἐπὶ τὰ πνεύματα τοῦ λαοῦ διὰ τὸ εἶναι αὐτὰ συχνάκις ἐσχηματισμένα ἐκ λίθου ἀνομοίου πρὸς οἰονδήποτε τῶν ἐγχωρίων βράχων ἢ χαλκῶν τῆς χώρας, ἐν ᾧ εὑρέθησαν. Ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν καταφερειῶν τῶν Ἰμαλέων μέχρι τῶν πεδιάδων τῆς Γερμανίας δυποτίθεται δτὶ οἱ λίθοι οὗτοι ἐπεσαν ἐξ οὐρανοῦ. Οἱ Γερμανοὶ καλοῦσιν αὐτοὺς Δονερκείλε, οἱ ἀρχαῖοι Ἐλληνες κεραυνίους βελούς, δὲ καὶ λαὸς λαὸς νῦν ὀνομάζει αὐτοὺς ἀστροπελέκια. Τὸ μέγα βάρος καὶ ἡ μεταλλικὴ ὅψις τινῶν ἐκ τῶν ἐργαλείων τούτων δεικνύουσιν, δτὶ ἐσχηματίσθησαν ἐξ ἀερολίθων ὥστε ἡ ὀνομασία δύναται νὰ ἔχῃ λογικὴν τὴν παραγωγὴν.

Ωραία συλλογὴ καλῶς ἐκλελεγμένων δειγμάτων τῶν λιθίνων τούτων ἐργαλείων, εὑρεθέντων ἐν Δανιμαρκίᾳ, ἐστάλη τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐταιρίᾳ τῶν Ἀθηνῶν δπὸ τῆς Βασιλικῆς τῶν Ἀρχαιολόγων τῆς Ἀρχτου Ἐταιρίας.

Ἡ μικρὰ συλλογὴ, ἡ ἐξ Ἐλβετίας προσενεχθεῖσα τῇ ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρίᾳ, ἐπρομηθεύθη δπὸ ἐμοῦ τῇ καλωσύνῃ τοῦ Δόκτορος Ferdinand Keller, τοῦ καὶ Προέδρου τῆς Ζουρλίχης ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας, δετις διερέχει πάντας εἰς τὸ εἶδος

τοῦτο τῆς μαθήσεως, καὶ τῷ τοῦ ἐν Münchenbuchsee, παρὰ τῇ Βέρνη Δρ. Uhlmann, δοτις ἐνασχολεῖται εἰς ἐπιπόνους ἐρεύνας ἀφορώσας τὴν ζωολογίαν (Fauna) τῆς περιόδου τῶν λιμναίων κατοικήσεων. Μέρος τῶν ἀντικειμένων είναι ἐκ τῆς Wangen τῆς ἐπὶ τοῦ κατωτέρου βραχτονος τῆς λίμνης Κωνσταντίας, τοῦ καλουμένου Untersee, μέρος δὲ συνιστάται ἐκ δωρεᾶς γενομένης ὑπὸ τοῦ Δρ. Uhlmann, καὶ συνελέγησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς, αἵτινες εἰσέτι ἐξακολουθοῦσιν ἐν τῇ μικρᾷ λίμνῃ Moosseedorf παρὰ τῇ Hofwyl.

Αμφότεραι αὗται αἱ τοποθεσίαι ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν λιθίνην περίοδον τῶν λιμναίων κατοικήσεων. Αἱ δπὸ τοῦ καπεταναρχοῦ Caspar Löhle γενέριεναι ἀνασκαφὴν ἐν Wangen, ἡ οὖ ἐπρομηθεύθησαν τὰ ἐν λόγῳ ἀντικείμενα, περιεγράφησαν δπὸ τοῦ Δρ. Kéller «ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι περὶ τῶν Κελτικῶν κατοικήσεων» (Keltische Pfahlbauten), ἀπειναὶ ἐδωρήθησαν τῇ ἑταίρᾳ καὶ ἄγγλιστι ἐδημοσιεύθησαν δπὸ τὸν τίτλον «Αἱ λιμναῖαι κατοικίαι τῆς Ἐλβετίας» (The lake dwellings of Switzerland) δπὸ τοῦ Δρ. Φερδινάνδου Κέλλερ, μεταφρασθέντα καὶ διευθετηθέντα δπὸ Ἰωάννου Ἐδουάρδου Λῃ (John Edward Lee. F. S. A. F. G. S.) ἐν Λονδίνῳ 1866. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἀποτελέσματα τῶν δπὸ τοῦ Δρ. Uhlmann γενομένων ἀνασκαφῶν παρὰ τῷ Moosseedorfsee ἐδημοσιεύθησαν ἐν δπομνήματι καλουμένῳ «Die Pfahlbau-Alterthümer in Moosseedorf von Alb. Jahn und Joh. Uhlmann. Bern 1857.

Ἀντικείμενά τινα ἀνήκοντα εἰς τὴν λιθίνην περίοδον παρετηρήθησαν ἐν Ἐλλάδι πρὶν εἰσέτι γνωσθῆναι ταῦτα ἡσαὶ λείφανα λαοῦ κατοικοῦντος τὴν χώραν ἐν ἐποχαῖς προϊστορεκαῖς. Τὰ τεμάχια τοῦ δικιανοῦ, τὰ δποῖα κατ' ἀρχὰς ὀνομάζοντο κοινῶς δπὸ τῶν περιηγητῶν χάλικες, καὶ τὰ δποῖα εὑρέσκονται διεσπαρμένα ἐπὶ τῆς ἐν Μαραθῶνι Σωροῦ, ἐκαλοῦντο Περσικοὶ διστοι. Ἡ δνομασία αὕτη φαίνεται λαβοῦσσα τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἔκ τινος ἰδιοτρόπου ἐφαρμογῆς χω-

ρίου τινὸς τοῦ Ἡροδότου (Πολύμνια VII. 69), ἐν ᾧ γίνεται μνεῖα λιθίνων δῆστῶν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Ξέρξου Αἰθίοψι, οἵτινες εἶχον βραχέα βέλη ἐκ καλάμου φέροντα ὡς αἰχμὴν λίθου, τὸν δποῖον μετεχειρίζοντο πρὸς σκάλισιν τῶν σφραγίδων των. Ἐλλὰ διατὶ δ Δᾶτις ἔνδυμισεν ἐπάναγκες νὰ φέρῃ μεθ' ἔχοτεο μεγάλας ποσότητας τῶν λιθίνων τούτων δῆστῶν, ὃς τι εἰδεικῶς ἀποτελεσματικὸν κατὰ τῶν ἐν Μαραθώνι δπλιτῶν, εἰςέτι δὲν ἐσαφηνίσθη. Ἐλλ' θμῶς ἐπιδέξιός τις περιηγητὴς δ. κ. Dodwell ἐν ἔτει 1805 λέγει Ότι εὗρεν «οὐδὲ διλγόνες δῆστοὺς ἐκ μέλανος χάλικος, οἵτινες πιθανὸν ἀνῆκον εἰς τὸν Ηερσικὸν στρατόν.» (A classical and topographical tour through Greece during the years 1801, 1805, 1806, vol. II, p. 159.) Καὶ αὐτὸς δὲ δ συνταγματάρχης Λέακος (Leake) παρασυρθεὶς ὑπὸ τῆς παραξένου ταύτης ιδέας, λέγει (Travels in Northern Greece vol. II. p. 431) «Ἐνῷ ἦμην ἐνησυχολημένος ἐπὶ τῆς καρυφῆς τῆς σωροῦ, ὃς καλεῖται δ τάφος τῶν Ἀθηναίων, δ ὑπηρέτης μου διεσκέδαξε συλλέγων εἰς τοὺς πρόποδας αὐτῆς μέγαν ἀριθμὸν τεμαχίων ἐκ μέλανος χάλικος, ἄπινα τυχαίως ζεφείλκυσαν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ. Ότι χάλικες οὗτοι εἴναι τοσούτον πιλυսπληθεῖς, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ὡς αἱ τῶν πυροβόλων δπλαν, προϊόν τῆς τέχνης, ὥστε δικαιολογούμεθα νὰ πιστεύσωμεν, Ότι ἵσσαν δῆστοι, τοὺς δποῖους μετεχειρίζοντο οἱ ἐν Μαραθώνι πολεμήσαντες Πέρσαι, καὶ οἵτινες μετὰ τὴν μάχην συνελέχθησαν πανταχόθεν τῆς πεδιάδος καὶ συνετάφησαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων. Θ Ἡρόδοτος ἴστορεῖ, δι τινὲς τῶν Βαρβάρων ἵσσαν δπλισμένοι κατὰ τοῦτον τὸν πρόπον, ἀν καὶ αἱ παρατηρήσεις του ἀναφέρονται τούχῃ εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Δαρείου, ἀλλ' εἰς τὸν τοῦ Ξέρξου. Εὖν χάλκε τοῦ εἶδους τούτου παρῆγετο τότε ἐν σιφδήποτε τῶν γειτνιαζόντων μερῶν τῆς Στερεάς· Ἐλλάδος, ἥδη τωλάχιστον εἰναὶ πολὺ σπάνιος.»

Ο Sir William Gell εἰς τὰς ἐν Ἑλλάδι περιοδείας

του (Itinerary of Greece. p. 166.) ἀναφέρει, έτι περόμοια τεμάχια χάλικος εδρίσκονται κατὰ τὴν σχιστὴν ἔδον, ἔνθα διπάρχει δ τάρος τοῦ Λαίου· προσθέτει δὲ καὶ αὐτὸς, διε «τοῦτο εἶναι ἵσως ἐπισχράγιας τῆς κατὰ τὴν σχιστὴν ἔδον οἵτης τῶν βαρβάρων.» Ἡ μεγάλη ποσότης καὶ τὸ μεγάρον μέρεθος τῶν τεμαχίων τῶν εδρίσκομένων ἐν τῇ ἐν Μαραθώνῃ Σωρῷ, ἡδύναντο νὰ παρέξωσι τὸ ἐνδόσιμον, διε οἱ Πέρσαι μετεχειρίσθησαν τοὺς δεῖστοὺς τούτους εἰς τὴν ἐν Μαραθώνῃ μάχην, καὶ ἀνδρῶν φερόντων πανιπλίαν ἐὰν δὲ τὸ πρᾶγμα εἶχεν οὕτως, ἢ δόξα τοῦ Μαραθώνος, θὰ ἦτο ματαία καύχησις. «Οὐ τὰ τεμάχια ταῦτα τοῦ διψανοῦ εἶναι λείψανα προϊστορικῶν χρόνων, διμολογεῖται ἡδη παρὰ πάντων.

Ἡ προϊστορικὴ αὕτη περίοδος δύναται μὲν νὰ ὑπουριαρεθῇ εἰς πολλὰς ἐποχὰς ἢ αἰώνας, κατὰ τὰς διαφόρους χώρας, ἀλλὰ συνίσταται ἐκ δύο μεγάλων διαιρέσεων, — τῆς λιθίνης κυρίως, διαρκούσῃς τῆς ὁποίας ἡ χρῆσις τοῦ μεταλλευτικοῦ ἔργων περισσότερος, καὶ τῆς μεταλλίνης, ἥτις ἤρξατο μὲ τὴν χρῆσιν χαλκίνων ἐργαλείων καὶ διήρκεσε μέχρις ὅτι δρίγαλκος ἀντικατέστησεν ἐντελῶς τὴν χρῆσιν τοῦ λίθου πᾶσα δὲ μνήμη τῆς λιθίνης περιόδου παντελῶς ἔξελιπεν. ἡ διαιρεσίς αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ως ἔκτεινομένη μέχρι τοῦ μυθικοῦ αἰῶνος ἐν Ἑλλάδi.

Αἶ λιμναῖαι κατοικήσεις ἐν Ἐλβετίᾳ παρέγχουν τὰ καλλιεργεῖα πρὸς ἐκμάθησιν τῶν ἡθῶν καὶ τῆς καταστάσεως τῶν λαῶν τῆς χώρας, καὶ ἀμφοτέρας τὰς περιόδους, τὴν τε λιθίνην καὶ τὴν μεταλλίνην τῶν προϊστορικῶν χρόνων. Ἐνταῦθα θέλω δώσει περιγραφήν τινα τῶν λειψάνων τῶν ἀνευρεθέντων ἐν Robenhausen παρὰ τὴν μινρᾶ λίμνην τῆς Pfäffikon πλησίον τῆς Ζουρίχης, διότι ἡ θέσις αὕτη παρέχει πληρέστερον τόπον τῶν κατοικήσεων τούτων, ἢ τὰ λείψανα τῆς Moosendorf καὶ Wangen. Ἀνήκουσιν εἰς τὴν αὐτὴν πρωταιτάτην περίοδον, καὶ δύνανται νὰ ἔξετασθῶσι λεπταμερῶς ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν, αἴτινες ἔξακολουθούσαι εἰσέτι, καὶ εἰχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισκεψθῶ καὶ ἔξετάσω τὰς ιδιότητας αὐτῶν, μετὰ τοῦ κα-

Messíkommer, ιδιοκτήτου καὶ ἀνασκαφέως, ἀφοῦ μετὰ προσεχῆς εἶχον ἀναγνώσει τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Δρ. Keller καὶ ἐπισκεψθῆ τὰ μουσεῖα τῆς Ζυρίχης καὶ τοῦ κ. Uhlmanni καὶ ἄλλα μέρη ἔνθι εὑρίσκον ται πάσσαλι εἰς τὰς ἀρχικὰς αὐτῶν θέσεις. Ἡ Robenhausen κέκτηται τοῦ πλεονεκτήματος τοῦ παρουσιάζειν τὰ λείψανα τριῶν διαδοχικῶν κατοικήσεων, σχηματισθεισῶν, μετὰ μακρὰ διαλείματα χρόνου τῆς μᾶς ἀπὸ τῆς ἀλλης.

Αἱ ἀρχαιώταται κατοικίαι ἐν Robenhausen ήσαν κατεσκευασμέναι ἐν τῇ λίμνῃ Pfäffikon· ἀλλὰ χρόνον τινὰ μετὰ τὴν κατασκευὴν αὐτῶν τὸ βάθος τοῦ ὕδατος ἤρξατο νὰ μειοῦται διὰ τῆς φυτρώσεως καὶ αὐξῆσεως ὑδατωδῶν φυτῶν, τὸ δ' ἐμβαδὸν τῆς λίμνης ἡλαττώθη διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τυρφώδους μάζης ἀνωμάλου ἐκτάσεως ἐπὶ τῶν δχθῶν, ητις ἔχει ἥδη ἐντελῶς κεκαλυμμένα τὰ λείψανα τῶν τριῶν διαδοχικῶν κατοικήσεων. Ἡ τύρφη αὕτη, ἡ σχηματισθεῖσα ἀνωθεν τῶν λειψάνων τῶν κατοίκων τῶν οἰκημάτων, ἀτινα ἐπεισαν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἔχορησμευσε πρὸς διατήρησιν αὐτῶν. Οἱ πάσσαλοι, ἐφ' ὅν τὰ πρῶτα οἰκήματα ήσαν κατεσκευασμένα, συνίσανται ἐκ σρογγύλων δένδρων, κυρίως ἐλάτων τεσσάρων περίποτε μέτρων τὸ μῆκος καὶ ἔνδος περίπου δεκατοκέτρου τὴν διάμετρον, εἰς δὲν κατὰ τὸ ἐν τῶν ἀκρων πεποιημένων, ἐν μέρει μὲν διὰ τοῦ πυρὸς, ἐν μέρει δὲ δι' ἐργαλείων, ἀτινα ἐκ τοῦ τρόπου τῆς τομῆς φαίνονται διὰ τῆς λέθινοι πελέκεις. Οἱ πάσσαλοι οὖτοι ήσαν ἐμπεπηγμένοι μέχρις ἡμίσεως μέτρου ἐντὸς τῆς κογχυλώδους ίλύους τῆς σχηματιζούσης τὸν πυθμένα τῆς λίμνης. Ἐπὶ τῶν πασσάλων τούτων ἐτίθεντο πλάγιαι δοκοί, αἵτινες συνηρμόζοντο αὐτοῖς δι' ὀδόντων, καὶ ἐπὶ τούτων κατεσκευάζετο εἰδός τι πατώματος ἐκ σανίδων, αἵτινες συνεκρατοῦντο ἐπὶ τῶν πασσάλων καὶ τῶν πλαγίων δοκῶν διὰ ἔυλίνων καρρέων. Τὸ δλον τοῦ οἰκοδομήματος τούτου πρέπει ν' ἀπῆγεται μεγάλην ἐργασίαν καὶ κόπον ἐκ μέρους ἀνθρώπων στερουμένων μεταλλίνων ἐργαλείων καὶ μηχανικῶν γνώσεων. Ἐπὶ τοῦ πατώματος τούτου ἐξηπλοῦτο

Στρώματα ἐκ πηλοῦ πεπατημένου, τεμάχια τοῦ δποίευ, φέροντα τοὺς τύπους τῶν σανίδων, ἐφ' ὧν ἔστηρετο, διετηρήθησαν σκληρυνθέντα διὰ τοῦ πυρὸς πρὶν ἡ καταπέσωσιν ἐντὸς τοῦ ὄδατος. Τὰ πλάγια τῶν οἰκημάτων τούτων φαίνεται διτὶ ἥσαν κατεσκευασμένα κιγκλισθειδῶς καὶ ἡλειμμένα ἔξωθεν μετὰ πηλοῦ, ἵνα ἐμποδίζηται ἡ εἴσοδος τοῦ ψύχους.

Ἡ πρώτη αὔτη κατοικεῖται κατεστράφη δπὸ πυρὸς, τὰ δὲ λείψανά της ἔπεισαν ἐντὸς τῆς λίμνης ὅπου τὰ βαρύτερα αὐτῶν καὶ τὰ ἀδιάλυτα ἐν τῷ ὄδατι, καὶ τὰ δυσκόλως μεταφερόμενα δπὸ τῆς κινήσεως τοῦ ὄδατος ἐτάρφησαν βαθμηδὸν ἐντὸς μάζης βιζῶν ὄδατων φυτῶν, τὸ δὲ τοιοῦτον μῆγμα σὺν τῷ γρόνῳ μετεβλήθη εἰς τύρφην, σχηματισθέντος οὕτω στρώματος τεσσαράκοντα περίπου ἔκατον στομέτρων παχέος, δπερ συνίσταται ἐκ λειψάνων τῆς πρώτης κατοικείας· ὡς λ. χ. οίτου, ἀρτου, καρπῶν ἐδωδίμων, κανάθεως, καὶ πανίου ὄφασμένου. Σὺν τούτοις εὑρέθησαν μεμιγμένοι γαιάνθρακες ἐν μεγάλῃ ποσότητι. Τὰ πήλινα ἀγγεῖα εἶναι ἀγροῦκα λαὶ ὅμοια τῶν ἐν Wangen, κατεσκευασμένα διὰ τῆς χειρὸς, διότι δ τροχὸς τοῦ κεραμέως ἦτο ἀγνωστος εἰς τοὺς λαοὺς τοὺς οἰκοῦντας τὰ λιμναῖα οἰκήματα τῆς Ἐλδετίας. Ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων πετρῶν τῶν ἑστιῶν, συμπεραίνεται τό τε μέγεθος καὶ ἡ διάταξις τῶν οἰκιῶν. Εὑρέθησαν προσέτι ἀκονδίλιθοι πρὸς ἀκόνισμα τῶν λιθίνων ἐργαλείων καὶ τινες λίθοι, δι' ὧν ἐκοπάνιζον τοὺς πρὸς κατασκευὴν ἀρτου χρησίμους δημητριακοὺς καρπούς· διότι δ χειρόμυλος δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐπινογύη, τὰ δὲ τεμάχια τοῦ ἀπηνθρακωμένου ἀρτου, τὰ δποῖα εὑρέθησαν, συνίσταντο ἐκ κεκοπανισμένου σίτου μεμιγμένου μετὰ πιτύρων.

Μακρὰ περίοδος χρόνου φαίνεται διτὶ παρῆλθεν ἀπὸ τῆς πυρπολήσεως τῆς πρώτης ταύτης κατοικείας, μέχρι τῆς ἰδρύσεως δευτέρας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μέρους· διότι τὸ στρώμα τῆς τύρφης τὸ δποῖον εἶναι ἐνὸς περίπου μέτρου τὸ πάχος, ἔσχε καιρὸν νὰ σχηματισθῇ.

Μετὰ παρέλευσιν μακροῦ χρονικοῦ διαλείμματος ἐσχηματί-

σήμη δευτέρα κατοικεσία ἐπὶ τῆς αὐτῆς θέσεως, ητις κατείχετο ὅποι τῶν ἀρχαιοτέρων οἰκημάτων. Οἱ πάσσαλοι τῆς κατοικεσίας ταύτης, ήσαν ὡς οἱ τῆς προτεραίας στρογγύλοι, καὶ ἐξ ἑλάτης, καὶ σχεδὸν λισσώμενοι μὲν ἔκεινους, καὶ ήσαν ἐμπεπηγμένοι ἐντὸς τῆς κογχυλώδους θύρας, ητις ἀρχικῶς ἐσχημάτιζε τὸν πυθμένα τῆς λίμνης, ἀλλὰ δὲν εἰσέδυσον ἐν αὐτῇ πλέον τοῦ ἔνδεικνυτοῦ. Ἡ δευτέρα αὕτη κατοικεσία ήτό στερεώτερον τῆς προτέρας κατεσκευασμένη· οἱ πάσσαλοι πολυπληθέστεροι ἐν λισσῷ διαστήματι, αἱ δὲ πλάγιαι δοκοί, αἱ συγκρατοῦσαι αὐτοὺς πρὸς διποστήριξιν τοῦ πατώματος ἴσχυρώτεραι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκημάτων πρέπει νὰ ήτο οὐχὶ μικρός· διότι διπολογίζεται διι διπεστηρίζοντο ὅποι περίπου 100.000 πασσάλων. Λείψανα τῆς κατοικεσίας ταύτης εὑρέθησαν πεσόντα ἢ βιφθέντα ἐντὸς τῆς λίμνης ὡς ἀχρηστα κατὰ τὴν έπαρξιν αὐτῆς, καὶ ἐπικαθίσαντα ἐπὶ τῆς ἐπιφάνειας τῆς τύρφης τῆς συσσιωρευθείσης ἐπὶ τῶν λειψάνων τῆς πρώτης κατοικεσίας, καὶ σχηματίσαντα οὖτις τὸν πυθμένα τῆς λίμνης. Ἡ συσσιωρευσίς τῆς τύρφης, ητις ἐγένετο κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοικεσίας ταύτης καταδεικνύει, διι αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ μακρὸν περίοδον χρόνου. Ἐν τῇ φυτικῇ ταύτῃ θλητὰ περιττώματα τῶν ζώων τῶν κατοικήσεων διετηρήθησαν, οἷς δὲ μέγας ἀριθμὸς πορφύρων μήλων (*pyrus malus*), κεράσιων (*prunus padus*), βατομάρων (*rubus idaeus*) καὶ κελυφῶν λεπτοκαρύων. Ἡ κόπρος προσέτι βιῶν, χοίρων, προδάτων καὶ αἴγαν ἀνεκαλύψθη μεμιγμένη μετὰ τῶν λειψάνων τοῦ ἀχύρου καὶ τῶν βρύων τοῦ διπεστηρώματος αὐτῶν.

Ἡ δευτέρα αὕτη κατοικεσία κατεστράφη, διπλας καὶ ἡ πρώτη διὰ πυρός· ἡ δ' ἀπηνθρακωμένη κατάτασις τοῦ ἄνω μέρους τῶν πατωμάτων μαρτυρεῖ τὴν λισσὴν τῆς πυρκαϊᾶς. Τὰ λείψανα σχηματίζουσι στρῶμα συγκείμενον ἐξ ἀνθράκων, πατώματος ἐψημένου πηλοῦ, λίθων ἑστιῶν, ἀκονολίθων πρὸς ἀκόνισιν λιμένων ἐργαλείων, λίθων πρὸς κοπάνισιν δημητριακῶν καρπῶν, ἐξ ἐργαλείων ἐκ λίθου, κεράτων, καὶ διτῶν, βα-

ρυδίων πρὸς ὄφανσιν καὶ κλῶσιν, πηλίνων ἀγγείων, μεγάλης ποσότητος καννάθεως, δικτύων πρὸς ἀλίευσιν, τεμαχίων λεπτοῦ λινοῦ ὄφασματος, ἄρτου κατεσκευασμένου ἐκ κεκοπανισμένων δημητριακῶν καρπῶν, σίτου, κριθῆς, κελυφῶν λεπτοκαρύων, σπόρων μήλων, βατομώρων καὶ χαμοκεράσων, πυρήνων κερασίων καὶ δαμασκύνων, βαλανῶν ὄδατώδους τινὸς φυτοῦ, *trapa natans* καλουμένου, τὸ δποῖον δὲν διάρχει πλέον ἐν Ἐλβετίᾳ, καὶ ἀλλων καρπῶν προσέτι μεγάλης ποσότητος βαλάνων πρὸς τροφὴν κτηνῶν καὶ χοίρων. Τὰ λίθινα ἔργα λεῖα τῆς κατοικεσίας ταύτης εἶναι συγχάκις ἐστιλθωμένα καὶ μετὰ πλείονας φροντίδος καὶ κόπου διεσκευασμένα ἢ τὰ τῆς πρώτης ἀλλ' οὐδὲν ἔχνος μετάλλου ἀνευρέθη. Τὸ στρῶμα τοῦτο τῶν λειψάνων εἶναι παχύτερον τοῦ τῆς πρώτης κατοικεσίας.

Μακρὸν μετὰ τοῦτο φαίνεται διτ παρῆλθε χρονικὸν διάστημα μέχρι τῆς κατοχῆς τῆς θέσεως ταύτης ὑπὸ ἀλλῆς οὐχὶ εὑκαταφρονήτου κατοικεσίας, ἀν καὶ τὰ οἰκήματα πιθανὸν νὰ ἥσαν δίλγα καὶ διεσπαρμένα ἀπ' ἀλλήλων. Στρῶμα τύρφης ἐνδι περίπου μέτρου τὸ πάχος συνεσωρεύθη ἐκ νέου ἐπὶ τῶν λειψάνων τῆς πυρκαϊᾶς τῆς ἀποτεφρωσάσης τὴν δευτέραν ταύτην κατοικεσίαν· εἰς ταύτην δὲ, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐπιβρόσην τοῦ πυρὸς διεβλομεν τὴν θαυμαστὴν διατήρησιν, εἰς ᾧ ἡ τροφὴ τῶν κατοίκων τῆς καὶ τὰ λείψανα τῆς φιλοπονίας τῶν εὑρέθησαν.

Τὰ ὄδατα τῆς λίμνης πρέπει νὰ ἔγειναν ἥδη πολὺ ρηχὰ ἀνωθεν τῆς τύρφης τῆς καλυπτούσης τὴν δευτέραν κατοικεσίαν καὶ εἰς τινὰ μέρη ἵσως νὰ μετεβλήθησαν εἰς ἔλη μᾶλλον. Τρίτη τις κατοικεσία ἐσχηματίσθη ἀμέσως ἀνωθεν τῶν δύο, τῶν ὑπὸ τοῦ πυρὸς καταστραφεισῶν. Οἱ δὲ πάσσαλοι αὐτῆς εἰσὶν ἐκ δρυῶν διεσχιζμένων εἰς τεμάχια γωνιώδη, ἐνδι περίπου δεκατομέτρου τὸ πλάτος ἐφ' ἐκάστης πλευρᾶς. Οἱ δρύῖνοι εὗτοι πάσσαλοι καίτοι ἴσχυρότεροι καὶ δξύτεροι τῶν στρογγύλων πασσάλων τῶν προγενεστέρων κατοικεσιῶν, φθάνουσι μόνον

μέχρι τῆς κοιτίδος, ἥτοι στρώματος τῆς τύρφης, τοῦ σγηματίσθεντος ἐπὶ τῶν λειψάνων τῆς πρώτης κατοικεῖας. Ἡ κατοικεία αὕτη ἐγκατελεῖφθη πιθανὸν δπ' αὐτῶν τῶν κατοίκων, ἔνεκα τῆς αὐδῆσεως τῆς τύρφης, ἥτις κατέστησε τὸ ὅδωρ στάσιμον καὶ τὸ μέρος νοσηρὸν, καὶ τῆς ἐπισιωρεύσεως ἀποσυντεθειμένων ὄλῶν πέριξ καὶ διπό τὰς οἰκίας διότι οὐδὲν ἔχνος πυρὸς ἢ βίας εὑρέθη μεταξὺ τῶν λειψάνων τῆς. Ἐκτὸς τούτου, ἡ θέσις δὲν παρεῖχε πλέον οὐδεμίαν εὔκολίαν πρὸς ἀμυναν, διότι εὐκόλως ἤδυνατο τις νὰ τὴν πλησιάσῃ τὴν νύκτα ἢ καὶ τὴν ἡμέραν διὰ τοῦ ἔλους. Τὰ λείψανα ἐπομένως τῆς κατοικείας ταύτης οὔτε τόσον πολυάριθμα εἶναι, οὔτε τόσον διαφέροντα, δοσον τὰ τῶν προγενεστέρων. Ἀποδεικνύουσι μόνον, διτὶ τὸ μέταλλον ἥτο γνωστὸν καὶ διτὶ ἡ χρῆσις του καθιστατο ἥδη γενική, ἐν δσῳ διήρκει αὕτη ἡ κατοικεία φαίνεται δὲ διτὶ ἥρξατο αὕτη δτε ἡ λιθίνη περίοδος εῖχε φθάσει τὴν δψίστην αὐτῆς ἐντέλειαν, καὶ διήρκεσεν ἕως οὗ ἡ χρῆσις τοῦ δριχάλκου εἰσήχθη καὶ ἐργαλεῖα ἐξ αὐτοῦ κατεσκευάζοντο δπὸ τῶν κατοίκων.

Πολλὰ πράγματα ἀνευρεθέντα δεικνύουσιν διτὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἥσαν προκεχωρημένοι εἰς τὴν γνῶσιν τῶν τεχνῶν, καὶ διτὶ εἶχον συγκοινωνίαν τινὰ μετὰ μεμακρυσμένων τινῶν χωρῶν, ως λ. χ. λιθινα ἐργαλεῖα, τὰ δποῖα δποτίθενται, διτὶ ἐφέρθησαν εἰς τὴν Ἐλδετίαν ἐξ Αἰγύπτου καὶ Ἀσίας, καὶ δφῆται, ἢ νεφρίται λίθοι καλῶς ἐφηρυμοσμένοι εἰς κοτύλας καὶ λαβῖδας ἐξ ἔλαφοκέρατος. Τὰ ἐκ πηλοῦ ἀγγεῖα φαίνονται τεχνικῶτερα καὶ κάλλιον ἐψημένα. Ἀνεκαλύφθησαν προσέτι πήλιναι χράναι ἡ χυτήρια μετὰ περιττωμάτων ἀναλελυμένου δριχάλκου κεκολλημένων ἐν αὐτοῖς, καὶ βῶλοι χαλκοῦ καὶ τεμάχια κασσιτέρου. Τὰ χυτήρια ταῦτα ἔχουσι χερούλια, διὰ τῶν δποίων ἀπεσύροντο ἀπὸ τοῦ πυρός· δὲ δε πηλὸς, ἐξ ὃν εἶναι κατεσκευασμένα, εἶναι μεμιγμένος μετὰ ἱππείας κόπρου, καθ' δι τρόπον ἥδη κατασκευάζονται οἱ πρὸς χύσιν δριχάλκου τύποι. Ἡ γνῶσις αὕτη τῆς ἐπιστημονικωτάτης συνθέσεως τῶν

χωτηρίων, ὡς καὶ τὸ ἐκ νεφρίτου ἐργαλεῖα δέον νὰ εἰσήχθησαν
ἔξιαθεν, δπως εἰσῆγετο καὶ δικασίτερος διχρησιμεύων πρὸς
κατασκευὴν τοῦ δριχάλκου.

Οὐδὲν ἐργαλεῖον ἢ κόσμημα ἔξι δριχάλκου ἢ ἄλλου τινὸς
μετάλλου εὑρέθη, νομίζω, μεταξὺ τῶν ἐν Robenhausen λει-
φάνων τῆς τρίτης κατοικεσίας, δπερ δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς
ἀπόδειξις, διὰ τὸ μέταλλον εἶχε τοιαύτην διξίαν, ὥστε ἐτη-
ρεῖτο μετὰ πολλῆς φροντίδος· ἐπομένως πᾶν τὸ ἔξι αὐτοῦ κα-
τασκευαζόμενον σπανιώτατα ἔχαντο.

Τὰ σπουδαιότατα τῶν ζητημάτων τῶν συνεχομένων μετὰ τῆς
λιθίνης περιόδου, ἐν πάσῃ χώρᾳ, εἶναι πότες ἥρετο αὔτη καὶ
πότες ἔληξεν. Ἀλλὰ μέχρι τοῦδε, οὐδεμία ἀπόδειξις, πρὸς δσον
ἔνεστιν ἀκριβέστερον προσδιοιρισμὸν τῆς χρονολογίας τῆς περι-
όδου ταύτης, καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ Ἐλβετίᾳ, ἔνθα τὰ διδόμενα
εἶναι ἀφθονώτατα, ἔξήχθη. Υπάρχει δμως εὐλογοφανῆς λό-
γος δπως συμπεράνωμεν, διὰ τοῦτον Robenhausen τρίτη κα-
τοικεσία πρέπει νὰ ἔχειτελείφθη ἔξαρσια καὶ ἐπέκεινα ἔτη
πρὸς Χριστοῦ. Τὸ ἐμπόριον, τὸ διόδιον εἰσέδυτεν ἐν Ἐλβετίᾳ ἐκ
τῶν Ἐτρούσκων, καὶ τῆς ἐν Μασσαλίᾳ Ἐλληνικῆς ἀποικίας,
θὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ διποθέσωμεν διὰ δριχάλκος ἦτο σπα-
νιώτατος μετὰ τὸν ἔδιδομον π. Χ. αἰῶνα.

Πόσαι γενεαὶ ἢ αἰῶνες ἔχειασθησαν πρὸς σχηματισμὸν
τύρφης ἐνδεικτοῦ ἀνωθεν τῶν λειψάνων τῆς δευτέρας κα-
τοικεσίας, πόσον ἡ δευτέρα διήρκεσε, καὶ πόσος πάλιν χρόνος
ἔχειασθη ἵνα σχηματιθῇ ἡ τὰ λειψανα τῆς πρώτης κατοικε-
σίας καλύπτουσα, εἶναι ζητήματα, διτιγα δύνανται νὰ λυθῶσι
μόνον διὰ μεμελετημένων ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν καὶ ἀκριβοῦς
σπουδῆς τοπικῶν περιστάσεων. Ἀλλ' ἀν δι μεταξὺ τῆς ἐνάρ-
ξεως τῆς πρώτης, καὶ τῆς ἔγκατταλείψεως τῆς τρίτης κατοικε-
σίας περίσσος εἶναι χιλίων ἢ δισχιλίων ἔτων, οὐδεμία διάρ-
χει ἀμφιθολία; διὰ ἐνταῦθα ἔχομεν ἐνδείξεις μακρᾶς τινος πε-
ριόδου διάρξεως τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῶν ἔξιαν καὶ τῆς ζωῆς
αὐτοῦ κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς αἰῶνας.

Τὰ δετὰ ζώαν μὴ ὑπαρχόντων ηδη ἐν Ἑλβετίᾳ, ὡς λ. χ.
τοῦ πρωτογενοῦς βοὸς (*Bos primigenius*) τοῦ Βίσωνος βοὸς
(*Bos Bison*) τῆς ἀλλομένης Δορκάδος, ητοι ἐλάφου (*Cervus*
alces) καὶ τοῦ Κάστορος (*Castor fiber*) εὑρίσκονται ἐν με-
γάλῃ ποσότητι καὶ δταν τελευταῖον δ ἀρχιγενῆς βοῦς ἔξημε-
ρώθη ἐνρίσκονται προσέτι εἰδὴ βοῶν, χοίρων καὶ κυνῶν διάφο-
ρα τῶν ηδη ὑπαρχόντων. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἀναφέρονται εἰς
τὸ σύγγραμμα τοῦ Καθηγητοῦ Rütimeyer ἐκ Βασιλείας. Die
Fauna der Pfahlbauten in der Schweiz Untersuchungen
über die Geschichte der wilden und Haus-säugetiere
Mitteleuropas mit Holzschnitten und 6. Tafeln Abbil-
dungen, Basel 1861.

Εἰς δ, τι δμως ίδιως ἐπιθυμῶ νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν
τοῦ ἀναγνώστου εἰναι ἡ προϊστορικὴ περίοδος ἐν Ἑλλάδι.
Οταν ἐξετάζωμεν τὸν ἀρχαιολογικὸν πλοῦτον τῆς Ἑλλάδος
κατὰ τὴν ιστορικὴν αὐτῆς περίοδον, οἵτι καὶ δι’ ἐπιπολαίου
ἐξετάσεως τοῦ ίδιαιτέρου ἡμῶν μουσείου, δὲν ἐξιππαζόμεθα
διὰ τὴν μικρὰν προσοχὴν, ην οἱ ἀνθρώποι ἐπέστησαν εἰς τὰ
προϊστορικὰ λείψανα, καὶ τοι ἡ ὑπαρξίς των δὲν ἔμεινεν ἀπα-
ρατήρητος. Περὶ τῶν ἐν Τυρίνῳ καὶ Λυκοσούρᾳ λειψάνων,
δύναται τις νὰ εἴπῃ, δτι ἀνήκουσιν εἰς περίοδον, ητις συνέχει
τὴν προϊστορικὴν μετὰ τῆς μυθικοϊστορικῆς. Η προσοχὴ μου,
κατὰ πρῶτον, ἐστράφη πρὸς τινα μικρὰ τεμάχια δψιανοῦ τε-
χνιέντως κατειργασμένα, τὰ δποῖα εὑρίσκονται ἐν ἀφθονίᾳ ἐν
τοῖς χώμασι τοῖς ἀποτελοῦσι τὴν ἐν Μαραθῶνι Σωρὸν, καὶ τὰ
δποῖα οἱ προμνημονευθέντες διακεκριμένοι περιηγήται ἐξέλα-
θον ὡς περισκοὺς διστούς· τὰ τεμάχια ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς
τὴν προϊστορικὴν περίοδον· τοῦτο δ’ ἀποδεικνύεται ἐκ τούτου,
δτι ἀπαντῶνται καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ ταῖς νῆ-
σοῖς τοῦ ἀρχιπελάγους. Τὸ 1836 ἀνεκάλυψα τὸ κατὰ τὸ Πι-
κέρμι ενρὸ στρῶμα τῶν ἀπολιθωμένων δστέων, περίεργος
καὶ πολύτιμος συλλογὴ τῶν δποίων εὑρίσκεται ἐν τῷ Μουσείῳ
τῆς Φυσικῆς ιστορίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Η πρώ-

τη ἐπιστημὸνικὴ καὶ ἐμπεριστατωμένη περιγραφὴ τῶν ἀξιόλογων τούτων λειψάνων ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ ἐκ Μονάχου Καθηγητοῦ κ. Roth καὶ κατόπιν περιεγράφησαν ἐν τῷ λαμπρῷ συγγράμματι τοῦ κ. A. Gaudry, τοῦ ἐπιγραφομένου «Animaux fossiles et geologic de l' Attique.»

'Ἐν σημειώσει δέ τινι περὶ τῶν ἀνακαλύψεων τούτων, οἵτις ἀνεγνώσθη ἔν τινι συνεδριάσει τῆς Ἐταιρίας τῆς Φυσικῆς Ἰστορίας τῶν Ἀθηνῶν τὴν 1/13 Δεκεμβρίου 1836 παρετήρησα τὰ ἔξηγες. «Ωφελοῦμαι ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην νὰ προσφέρω εἰς τὴν Ἐταιρίαν δλίγα δείγματα χαλίκων, οἱ δποῖοι ὠνομάζοντο κοινῶς Περσικαὶ αἰχμαὶ ἐκ τῆς σωροῦ τοῦ Μαραθῶνος, ἐκ τῶν Λιοσιῶν, ἐκ τοῦ Κακοσιάλεσι καὶ ἐκ τοῦ πλησίου τῶν Τραχώνων Ἀγίου Κοσμᾶ.» Οταν δὲ τὸ περὶ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης ὑπόμνημά μου, τὸ δποῖον ἀνεγνώσθη ἐνώπιον τῆς Βασιλικῆς Φιλολογικῆς Ἐταιρίας τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1838, ἐδημοσιεύθη (Transactions of the Royal Society of Literature first series vol. III. p. 393.) προσέθηκα σημείωσάν τινα περὶ τῶν ἐκ πυρίτου λίθου τεμαχίων τῶν καλουμένων Περσικῶν διεστῶν καὶ εὑρισκομένων ἐν τῇ ἐν Μαραθῶνι Σωρφ. 'Ἐν τῇ σημειώσει ταύτῃ ἀναφέρω, διτὶ τὰ τεμάχια ταῦτα τοῦ δψιανοῦ (διίτι δὲν εἶναι πυρίτες) ἀνεμίχθησαν μετὰ τῶν χωμάτων τῶν συσσωρευθέντων κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς σωροῦ ἐπὶ τῶν λειψάνων τῶν ἐν Μαραθῶνι πεσόντων, καὶ διτὶ δμοιοι λίθοι εὑρίσκονται συχνάκις διεσπαρμένοι ἐπὶ τινῶν μικρῶν διαστημάτων εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀττικῆς καὶ διῆς τῆς Ἑλλάδος. 'Αναφέρω προσέτι, διτὶ ἀπέκτησα διάφορα ὡραῖα δείγματα ἐν τῇ νήσῳ Θήρᾳ, ἀτινά εὑρίσκονται ἐν τῇ κατοχῇ μου.

"Ἐκτοτε συνέλεξα δλίγα τινὰ δείγματα λιθίνων πελέκεων ή σμιλῶν δμοιών τῶν ἐν ταῖς λιμναῖαις κατοικεσίαις τῆς Ἐλεύθερίας, καὶ κοινῶς καλουμένων ἀστροπίτεροι εἰς τὴν Ελλάδαν. Όμοία συλλογὴ τοιούτων γενομένη ὑπὸ τοῦ κ. Χέλδρεϊκ ἐκ τῆς νήσου Εύδοιας εὑρίσκεται ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Φυσικῆς Ἰστορίας.

Ἐν Δανιμαρκήᾳ καὶ Ἐλβετίᾳ λιθινα ἐργαλεῖα εἰναι πολυ-
πληγόστατα. Τὸ Μουσεῖον τῆς Δανιμαρκής λέγεται διὰ πε-
ριέχει 30,000, ἐκτὸς τῶν πολυαριθμων δειγμάτων, διὸ τῶν
ἔποιων ἡ γενναιοδωρία τῶν Δανῶν ἀρχαιολόγων ἐπλούτισεν
ἄλλας χώρας. Τὸ Μουσεῖον τῆς Στοκχόλμης περιέχει 15 —
16,000. Δὲν γάρ οὐκ θητὸν νῦν πληροφορηθῶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ
τῶν ἐν τοῖς μουσείοις τῆς Ἐλβετίας περιέχομένων λιθίνων ἐρ-
γαλείων. Ἐγὼ αὐτὸς εἰδὼν ἐν Ἐλβετίᾳ χιλιάδας τινὰς πελέ-
κεων καὶ σμιλῶν, ἀλλ' ὅλης ἐπεισέφθητον ἐκ τῶν πλουσιωτά-
των συλλογῶν τοῦ εἰδόντος τούτου.

Τὸ Μουσεῖον τῆς Βασιλικῆς Ἰρλανδικῆς Ἀκαδημίας περιέ-
χει 2,000 λιθινα ἐργαλεῖα πολλὰ δὲ προσέτι εὑρίσκονται εἰς
πολλὰς ἰδιωτικὰς καὶ δημοσίας συλλογὰς ἀρχαιοτήτων ἐν τῇ
Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ· ἀξιόλογος εἰναι προσέτι ἡ
συλλογὴ λιθίνων ἐργαλείων ἡ διπλή τὴν ἐπωνυμίαν « Histoire
du Travail, » ητις ἔξετέθη ἐν τῇ μεγάλῃ Γαλλικῇ ἐκθέσει
τοῦ 1867.

Οὐδὲμία ἀμφισσόλια, διὰ καὶ ἐν Ἐλλάδι διπῆρετε λιθίνη
περίοδος, διέτι πανταχοῦ τῆς χώρας ἀπαντῶνται τεμάχια δ-
ψιανοῦ λιθίου· διὰ διήρκεσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ διὰ κατ'
αὐτὴν εἰς ἀνθρωποι εἶχον συγκοινωνίαν τινὰ μετ' ἄλλων ἀπο-
μεμακρυσμένων τόπων διά τε ἕγρας καὶ θαλάσσης. Ὁψιανὸς
λιθὸς δὲν εὑρέθη, νομίζω, εἰς οὐδὲν μέρος τῆς Στερεᾶς· Ἐλλά-
δος, οὔτε εἰς τὰς νήσους, ἐκτὸς τῆς Μύλου, καὶ Κιμάλου ὅπου
ἀπαντᾶται ἐν ἀρθονίᾳ. Εὑρέθησαν προσέτι ἐν Ἐλλάδι μικρά
τινα καλῶς ἔξειργασμένα ἐργαλεῖα ἐκ νεφρίτου λιθίου, ἀκρι-
θῶς δρυοια τοῖς ἐν Ἐλβετίᾳ εὑρεθεῖσι· πιστεύεται δὲ, διὰ δ
λιθος, διπως καὶ τὰ ἐν Ἐλβετίᾳ εὑρεθέντα τεμάχια, μετηνέχθη-
σαν ἐκ τῆς Ἀσίας ἢ τῆς Αἰγύπτου.

Ὅτι λιμναῖαι κατοικεῖσι διπῆροι μέχρις αὐτῶν
τῶν ιστορικῶν χρόνων πληροφορούμεθα περὶ τούτου διπλοῦ
Ἡροδότου (Τερψιχώρη V. 16.), έστις ιστορεῖ, διὰ οἱ Παίωνες
κατεσκεύαζον οἰκίας ἐπὶ πασσάλων ἐν τῇ λίμνῃ Πρασιάδι.

Τόδος τὸ χωρίον δπως παρεφράσθη ὑπὸ τοῦ Παδινοῦ.

« Οἱ δὲ κατοικοῦντες περὶ τὸ Πάγγαιον "Ορος καὶ οἱ περὶ τὴν Πρασιάδα λίμνην ποτὲ δὲν ἐκυριεύθησαν ἀπὸ τὸν Μεγάδαζον. Ἐπάσχουσε δὲν νὰ κυριεύσῃ καὶ τοὺς κατοικημένους μέσσα εἰς τὴν λίμνην, τῶν δποίων αἱ κατοικίαι εἶναι τοιαῦται. Εἰς τὴν μέσην τῆς λίμνης στήνουσι σταυροὺς ὅψηλοὺς, καὶ ἐπάνω αὐτῶν ζεύγουσι σανίδια, κάρμνοντες καὶ εἰσόδου στενὴν ἀπὸ τὴν Ἑράδν μὲ μίαν γέφυραν. Αὗτοὺς δὲ τοὺς σταυροὺς, τοὺς δποτηρίζοντας τὸ σανίδια, ἔστηγαν κατ' ἀρχὰς κοινῶς θλοι οἱ πολίται. Μετὰ ταῦτα δμως τοὺς στήνουσιν ἀκολουθοῦντες νόμον τινὰ τοιοῦτον. 'Οσάκις νυμφεύεται τις (λαμβάνει δὲ καθεὶς πολλὰς γυναῖκας) φέρων ἀπὸ τὸ ὄρος τὸ ὄνομαζόμενον "Ορθήλον τρεῖς σταυροὺς, τοὺς στήνει δποκάτω. Κατοικοῦσι δὲ τοιουτοτρόπως. 'Ο καθεὶς ἔχει ἐπάνω εἰς τὸ σανίδια ταῦτα καλύβην, εἰς τὴν δποίαν ζῆ, καὶ θύραν καταπακτήν, ἡ δποία ἀπὸ τὰ σανίδια ἔκβανει κάτω εἰς τὴν λίμνην. Τὰ δὲ μικρὰ παιδία δένουσι μὲ σχοινέον ἀπὸ τὸν πόδον, φοβούμενοι μὴ κατακυλισθῶσι. Χόρτον δὲ εἰς τοὺς ἵππους καὶ εἰς τὰ δποζύγια δίδουσιν δψάρια. Ἐχουσι δὲ τόσον πλῆθος, ὥστε, δταν ἀνακλίνη τὴν καταπακτὴν θύραν, ἀφίνει μὲ σχοινίον εἰς τὴν λίμνην σπυρίδα εῦκαιρον, καὶ περιμείνας δλῆγην ὁραν τὴν ἀνασύρει γεμάτην δψάρια. Εἶναι δὲ δύο γένη τῶν δψάριων, τὰ δποτα δνομάζουσι πάπρακας καὶ τίλωνας. » 'Η Πρασιάς λίμνη τοῦ Ἡροδότου εἶναι τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος, (Θουκιδ. V. 7) ἡ δὲ Κερανίτης τοῦ Ἀρριανοῦ (Αναδ. I. II. § 3) ἥδη καλεῖται Ταχυνός ἐκ τινὸς χωρίου εἰς τὴν δυτικὴν ὅχθην τῆς λίμνης κειμένου. Τὰ ἔχθυστροφεῖα εἶναι εἰσέτι μεγάλης ἀξίας· οἱ δὲ ἥχθοις οἱ νῦν ἔκει κυρίως ἀγρευόμενοι πρὸς πώλησιν, εἶναι κυρίναι (σκάρπαι), ἀνθία, καὶ ἐγχέλεις. (Leake travels in Northern Greece vol. III. p. 198.)

'Η περιγραφὴ αὕτη τοῦ Ἡροδότου περὶ τῶν λιμναίων κατετακήσεων τῶν Παιόνων διείγειρε τὴν ἐπιθυμίαν τῶν 'Ελλε-

τῶν καὶ Ἀγγλων ἀρχαιολόγων καὶ τοὺς ἐκίνητος ὅπως ἐξετάσωσι προσεκτικῶς τίς τις ἀνακαλύψωσιν ἔχη τινὰ τῶν κατοικήσεων τούτων εἰςέτι σωζόμενα, ὡς ἐν ταῖς λίμναις τῆς Ἐλδείας.

Ἐν θλαις ταῖς λίμναις τῆς Ἐλλάδος καὶ Μακεδονίας ὑπάρχει περισσοτέρα συσσώρευσις χωμάτων παρασυρθέντων ἐκ τῶν δρέων ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ἢ ἐν ταῖς βορείαις λίμναις: ἀλλὰ προσεκτικὴ τις ἐξέτασις τῶν διχθῶν αὐτῶν ὑπὸ ἀνδρῶν ἐπιστημόνων καὶ ἐμπείρων θὰ φέρει πιθανὸν εἰς φῶς τινὰς ἀνακαλύψεις μεγάλης σπουδαιότητος. Καὶ πραγματικῶς ἀπεφαίνεται ν' ἀποσταλῶν ἄνδρες: ίνα ἐρευνήσωσι πρὸς ἀνεύρεσιν οἰκημάτων ἐπὶ τῆς λίμνης Πρασιάδος, τῆς ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου μνημονεύομένης: ἀλλ᾽ ἀτυχῶς τὸ σχέδιον τοῦτο καθίσταται ἀπραγματοποίητον, ἔνεκα τοῦ ἀδρου θανάτου τοῦ K. C. Adolphe Morlot, ἵνανοῦ Ἐλδείου ἀρχαιολόγου, διτις ζῆλπίζετο, διτις ζῆθελεν ἀναδειχθῆντα διευθύνη τὴν ἐπιστήμην τικὴν ταύτην ἐπιχείρησιν.

Πολυάριθμοι λίμναι ἐν Ἐλλάδι εἶναι ἀξιαι προσεκτικῆς ἐξετάσεως: διότι, ἐπειδὴ ὑπάρχουσιν ἐνδείξεις μεγάλου πληθυσμοῦ καθ' ὅλην τὴν χώραν, κατὰ τὴν λιθίνην περίσσον, εἶναι πιθανόν, διτις ὑπῆρχον ἐν θλαις ταῖς τοῦ γλυκέος ὕδατος λίμναις καὶ τοῖς ἔλεσι λίμναις κατοικεῖσαι δρυοιαι τῶν ἐν Ἐλδείᾳ καὶ τῇ λίμνῃ Πρασιάδι· καθότι παρεῖχον τὴν εὐχερεστάτην προφύλαξιν τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων ἀπὸ τῶν θηρίων, ἐνῷ σε ἀνδρες ήσαν ἀπόντες ἐν πολέμῳ ἢ κατεγίνοντο εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς ἢ τὸ κυνήγιον. Ἐγω ἐν τῇ κατοχῇ μου ὃνδο μικρὸς λίθινος ἐργαλεῖται εὑρεθέντα ἐν τῷ Ὁρχομενῷ τῆς Βοιωτίας καὶ παρὰ τοῦ Ἀγγλου προξένου, κ. Μέρλιν, δωρηθέντα μοι, τὰ ὅπατα μοὶ παρέχουσιν τὸ ἐνδόσιμον, διτις πιθανὸν τὰ λιμναῖα ἐκεῖνα οἰκήματα ὑπῆρχον ἐν τῇ Κωπαΐδῃ λίμνῃ. Αἱ ξεραι λίμναι τῆς Βοιωτίας Ὑλική, (Λιβάδι) καὶ Παραλίμνη, ἢ μεγάλη Αἰτωλικὴ λίμνη Τριχωνὶς μετὰ τῶν συνεχομένων αὐτῇ ὑδάτων τῆς Υρίας, αἱ λίμναι τῆς Ἀκαρνα-

νίας καὶ τὰ τέλματα τὰ παρὰ τὰς ἐκθολὰς τοῦ Ἀχελώου καὶ Εὐρήνου, ἀπασαι πρέπει νὰ ἔξετασθως μετὰ προσοχῆς διπὸς πεπειραμένων παρατηρητῶν. Προσέτι καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον ἡ λίμνη Στυμφαλίς καὶ Φενεὸς μετὰ τῶν μυθολογικῶν αὐτῶν ἀναμνήσεων, αἵτινες ἀνέρχονται εἰς προϊστορικήν τινα ἐποχὴν, ἡ λίμνη Ὁρχομενὸς, τὰ περὶ τὴν Μαντίνειαν ἔλη, αἱ παρὰ τὴν Τεγέαν δύο λίμναι καὶ τὰ ἐν Πύλῳ καὶ κατὰ τὰς ἐκθολὰς τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ Εὐρώτα ἔλη, ἵνα μὴ ἀναφέρωμεν ἄλλα τινὰ μέρη, ἀπαντα παρέχουσι ὅλην πρὸς εκτικὴν ἔρευναν.

Ἐκτὸς τῶν τόπων τούτων, πολλαὶ μεσόγαιαι τοποθεσίαι δύνανται ν' ἀποδειχθῶσιν, διτι κατωκοῦντο, κατὰ τὴν λιθίνην ἐποχὴν, ἔξι ἔξειργασμένων τεμαχίων ὁλικανοῦ ἢ πυρολίθου, διτιναὶ δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν εἰς θέσεις ὀχυρὰς, καθ' ὃν χρόνον οἱ ἀνθρωποι εἶχον μόνον λίθινα θπλα, καὶ ἐλευθέρων προσαγωγὴν εἰς διαρκῆ πηγὴν ὅδατος ἐν πλησιοχώρῳ τινὲς μέρει. Τοιαύτην θέσιν παρετήρησα ὑπεράνω τῆς πεδιάδος τῶν Ἀφιδνῶν.

Ἐν Ἐλβετίᾳ καὶ ἐν γένει ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ ἀπειροτεκμήρια συνελέχθησαν μαρτυροῦντα, διτι λιθίνη τις περίσσος μακρᾶς διαρκείας διπήρεζε, καθ' ἥν ἡ χρῆσις μετάλλου πρὸς κατασκευὴν ἐργαλείων ἦτον ἀγνωστος. Ἡ λιθίνη αὕτη περίσσος διηρέθη εἰς δύο διαιρέσεις. Ἐν τῇ πρωϊατάτῃ, δι λίθος δι μετεχειρίζεντο ἦτο χονδροειδῶς ἐπεξειργασμένος, ἐνῷ ἐν τῇ μεταγενετέρᾳ τὰ λίθινα ἐργαλεῖα κατεσκευάζοντο ἐντέχνως καὶ ἐστιλπνοῦντο μετὰ μεγάλου κόπου καὶ τέχνης. Ἡ ὁλικαιτέρα αὕτη περίσσος ἔληξεν εἰς ἐτέρου ἐποχὴν ἡ αἰῶνα, τὸν χαλκοῦν, καθ' ὃν ἡ χρῆσις τοῦ μετάλλου τούτου ἐγνώσθη πιθανῶς καθ' ὃν τρόπον λίθινα ἐργαλεῖα ἐκ νεφρίτου καὶ ἄλλων ξένων διλῶν μετηγέχθησαν εἰς Ἐλβετίαν. Καθαρὸς χαλκὸς πρὸς κατασκευὴν ἐργαλείων πρὸς γενικὴν χρῆσιν δὲν εὑρέθη ἐν Ἐλβετίᾳ· διότι μός ἐκ τοῦ μαλακοῦ αὐτοῦ οὐδὲ ἡτο ὀλιγώτερον τοῦ λίθου χρήσιμος πρὸς

κατασκευὴν κοπτερῶν ἐργαλείων ἀλλ' ἔνθια ἀπηρτεῖτο μέγα
βάρος, ἐκεῖ εἰς πολλὰς περιστάσεις ζῆθελεν εἰςθαι χρησι-
μώτερος. Τοῦτο δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν σπανιότητα αὐτοῦ.
Ἐργαλεῖα μεγάλα ήδη μετεποιοῦντο εἰς δριγάλκινα κατὰ τὴν
δριγαλκίνην περίοδον. Ἡ δὲ ἀνακάλυψε, δτι μεγάλοι χάλ-
κινοι πελέκεις ησαν ἐν χρήσει, ἀποδεικνύει δτι τὰ λίθινα ἐρ-
γαλεῖα πολλῶν χωρῶν εἶναι γενικῶς μικρὰ τὸ μέγεθος. Αὐ-
τοφυῆς χαλκὸς εὑρίσκεται ἐν ἀρθονίᾳ ἐν Οὐγγαρίᾳ Τρανσυλ-
βανίᾳ, Τιρολίᾳ, Σουαβίᾳ: ἐν δὲ Οὐγγαρίᾳ καὶ κατὰ τὸν κάτω
Διούναδιν μέγας ἀριθμὸς ἐργαλείων ἐκ καθαροῦ χαλκοῦ εὑρέθη-
σαν· τινὰ προσέτι εὑρέθησαν καὶ ἐν ταῖς λιμναῖς κατακείσαις;
τῆς Πεσκιέρας ἐπὶ τῆς λίμνης Γάρδης, καὶ ἐν μόνον τεμά-
χιον πελέκεως εὑρέθη ἐν Μουράχῃ κατὰ τὴν λίμνην τῆς
Κωνσταντίας. Ἐξ διλων τούτων γίνεται καταρανὲς, δτι
ἡ χρῆσις τοῦ χαλκοῦ ητον ἀγνωστος κατὰ τὴν μακρὰν λιθίνην
περίοδον ἐν Ἐλβετίᾳ, καὶ δτι ἡ χρῆσις του μετ' οὐ πολὺ ἀν-
τικατεστάθη διπλά τῆς τοῦ δριγάλκου. Ὁ περίρημος δρυκτο-
λόγος Werner ὑπέθετεν, δτι δ καθαρὸς χαλκὸς ητο τὸ πρῶ-
τον μέταλλον, ἐπὶ τοῦ δποίου εἰργάσθη δ ἀνθρωπος.

Ἐργαλεῖα ἐκ καθαροῦ χαλκοῦ εὑρέθησαν καὶ ἐν Ἑλλάδι ἀλλ'
ἀν ησαν ἐν χρήσει καὶ διγρόνον καὶ τὰ λίθινα, ἐπὶ τινα καιρὸν,
ἡ μόνον προηγήθησαν μικρόν τι τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ δριγάλ-
κου, εἶναι ζήτημα τὸ δποίου πρέπει νὰ λύσωσι μέλλουσαι παρα-
τηρήσεις. Εὑρίσκεται ἐν τῇ κατοχῇ μου μικρός τις πέλεκυς
ἐκ καθαροῦ χαλκοῦ εὑρεθεὶς ἐν Εύρωιᾳ, δστις εἶναι περὶ τὰ
δέ ἐκατοστόμετρα μακρὸς καὶ τρία πλατύς· ἔχει δὲ τὴν συνή-
θη τριγωνοειδῆ μορφὴν καὶ μετεχειρίζεται αὐτὸν μετὰ στει-
λεοῦ. Τὸ μέταλλον εἶναι τόσον μαλακὸν, ὥστε δ εὑρῶν αὐ-
τὸν χωρικὸς ἔκαμε διαφόρους ἐντομὰς εἰς αὐτὸν διὰ μα-
χαιριδίου, ἵνα βεβαιωθῇ, δτι δὲν ητο πολύτιμον μέταλλον.

Τὸ ὄνομα ἀστροπελέκια, τὸ εἰς τὰ λίθινα ἐργαλεῖα
διδόμενον ἐν Ἑλλάδι ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ γερμανικὸν ὄνομα
donnerkeile ἡ κεραυνός πιθανὸν δὲ νὰ ἐδόθη εἰς αὐτὰ διότι

συγνάκις ήσαν πραγματικῶς μετεωρολογικοὶ λίθοι. Πιθανὸν προσέτι νὰ ὀνομάσῃ θῆραν οὗτος ἐκ τοῦ δὲ εἰς πολλὰς χώρας ἀερόλιθοι κατ' ἀρχὰς ήσαν ἡ Μλη, ἐξ ἣς κατεσκευάζοντο κοπτερὰ ἐργαλεῖα, καὶ ἐκ τούτους ἡ δημοσίᾳ αὕτη ἐδόθη κατόπιν εἰς ἀπαντα τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ἐποία οἱ ἄγγλοι καλοῦσι celts. Ἐγὼ τρεῖς ἀξιωπεριέργους διέκ τὸ μέγα βάρος τῶν, οἵτινες κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶναι ἀερόλιθοι. Ἀναφέρω προσέτι δὲ ἐν Ἑλλάδι, δπως ἐν ἀλλαῖς χώραις, οἱ λίθοι οὗτοι δποτε θεταὶ, διει κατέχουσι εἰδουτές τινας ἴαματικὰς ἀρετὰς καὶ φυλάττονται ως φυλακτήρια. Ὁ Sir John Lubbock ἐν ἀρ- θρῷ τοιν δημοσιευθέντι ἐν τῷ Ἀθηναϊῳ (June 22 1867, p. 822) ἀναφέρει, διει «ἐν Ἀσσάμῃ δ; καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἀλλα- γοῦ οἱ λίθοι οὗτοι δποτε θεταὶ, διει πίπτουσιν ἐξ οὐρανοῦ καὶ εἶναι ἵτζυρὸς φυλακτήρια κατὰ τῆς Βρασανίας.»

Ο Πλάτων ἐν τῇ Φυσικῇ αντοῦ Ἰστορίᾳ (Naturalis His- toria) XXXVII. 51) ἔχει τὴν ἀκόλουθον ἀξιωπεριέργουν περικοπὴν περὶ τῶν λιθίνων πελέκεων. «(1) Σύτακος, διαιρεῖ τὰ κεραύνια εἰς δύο εἴδη, τὰ μέλαινα καὶ τὰ ἔρυθρα, καὶ λέγει, διει δμοιάζουσι τοὺς πελέκεις κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὰ μὲν μεμηκυσμένα δημάζονται κεραύνια καὶ εὑρίσκονται εἰς μέρη, τὰ δποτε προεξελήθησαν δπὸ ἀ- στεροπῆς.»

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελ.	10	Στίχος 15 — ἀντὶ καννάδεως ἀνάγνωθι λίνου
>	"	» 16 ἀντὶ γαιάνθρακες ἀνάγνωθι ἀνθρακες
>	12	» 2 ἀντὶ καννάδεως ἀνάγνωθι λίνου.
>	16	» 32 ἀντὶ Χέλδρεικ ἀνάγνωθι Χέλδρειχ,

**OBJECTS FOUND
IN
GREECE**

in the collection of

GEORGE FINLAY.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

ΕΥΡΕΘΕΝΤΑ ΕΝ

ΕΛΛΑΣΙ

ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ κυρίου

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΙΝΛΑΪ.

All the objects in these
wood cuts are represented
of their actual size.

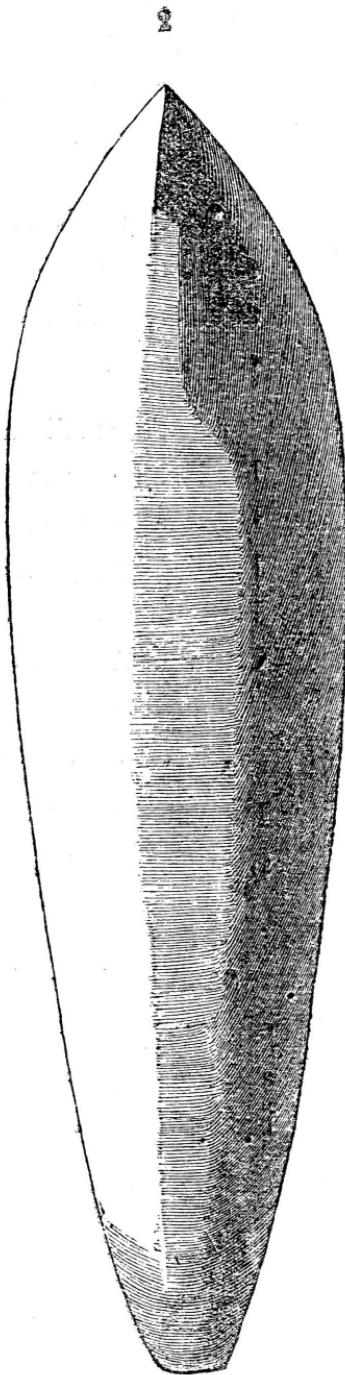
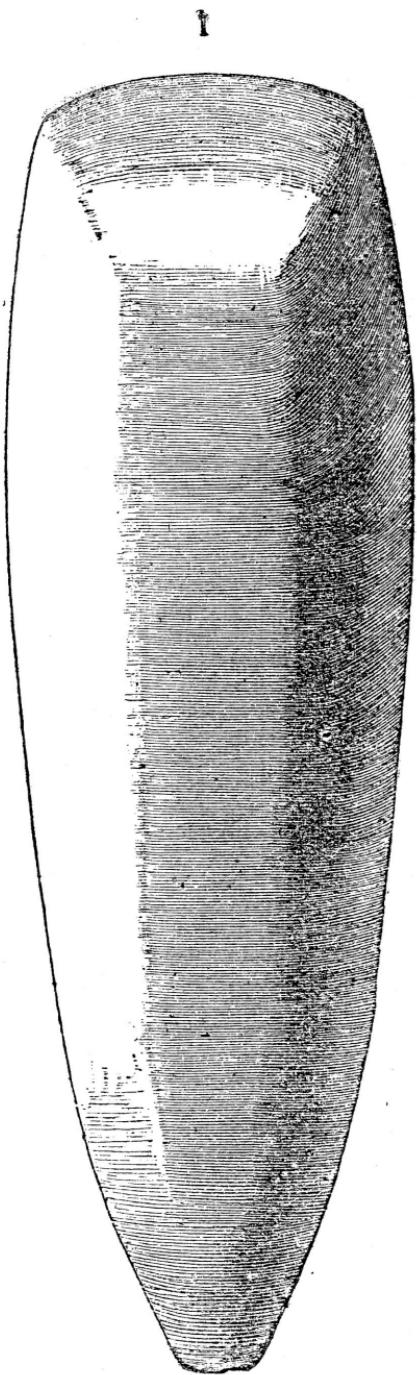
"Απαντά τὰ εἰς τὰς ξυλο-
γραφίας ταῦτα; παριστανόμε-
να ἀντικείμενα εἶναι μεγέθους
φυσικοῦ.

1. A polished axe of
a greenish gray stone said
to be diorite; found at
Dobrena near Thisbe πο-
λυτρήρων in Boeotia.

2. Side view.

1. Συλπνὸς πόλεκυς ἐκ
πρασινοφαίου λίθου, φημιζό-
μενος ὡς διορίτης, εნ-
ρεθεὶς ἐν Δοβρένῃ παρὰ τῇ
ἐν Βοιωτίᾳ πολυτρή-
ρον τη Θίσβῃ.

2. Πλαγία ἔποψις αὐτοῦ.

3. A polished hammer of dark serpentine, found at Tanagra thickness three centimetres.

4. A small axe of black-stone very hard, found at Orchomenos in Bœotia given to Mr. Finlay by Mr. Merlin British Consul at Athens.

5. A chisel of black Petrosilex or iron flint from Dobrena in Bœotia.

6. A small axe of pure copper found in Eubœa and procured for Mr. Finlay by Mr. Frank Noel.

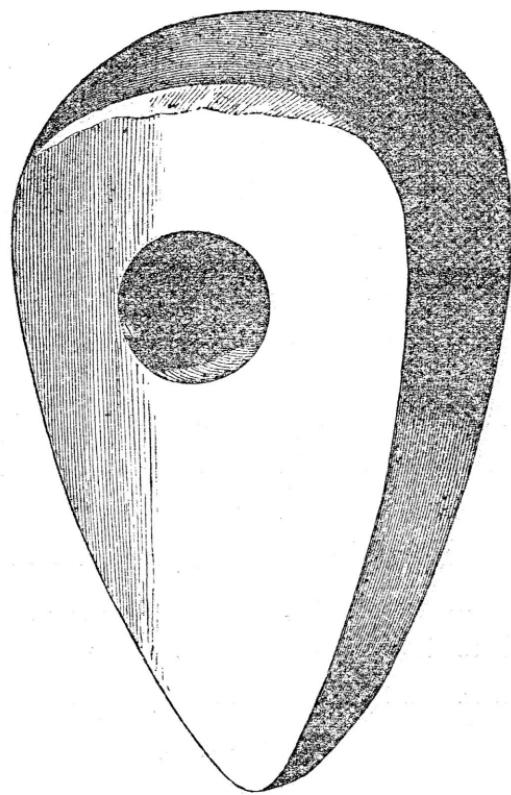
3. Στιλπνὴ σφῦρα ἐκ σκοτινοῦ δέριτου λίθου τριῶν ἔκατοστομέτρων τὸ πάχος εὑρεθεῖσα ἐν Τανάγρᾳ.

4. Μικρὸς πέλεκυς ἐκ μελανοῦ καὶ σκληροτάτου λίθου εὑρεθεὶς παρὰ τῷ ἐν Βοιωτίᾳ Ὀρχομενῷ, δωρηθεὶς τῷ κ. Φίνλανδῳ τοῦ κ. Μερλίνου Ἀγγλου προξένου ἐν Ἀθήναις.

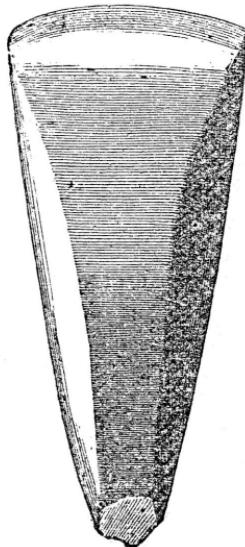
5. Σμίλη ἐκ μελανοῦ πετροχάλικος ἢ σιδηροπυρίτου λίθου ἐκ Δοβρένης τῆς Βοιωτίας.

6. Μικρὸς πέλεκυς ἐκ καθαροῦ χαλκοῦ εὑρεθεὶς ἐν Εὐβοΐᾳ καὶ ἀγορασθεὶς διὰ τὸν κ. Φίνλανδο τοῦ κ. Φραγκίσκου Νόελ.

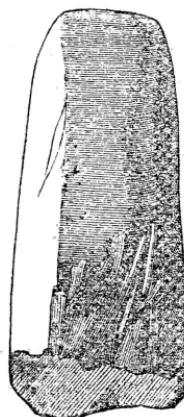
3

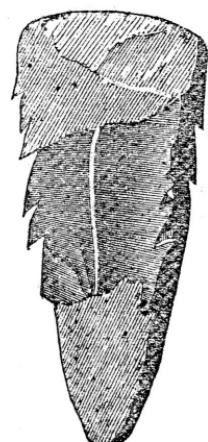
4

5

6

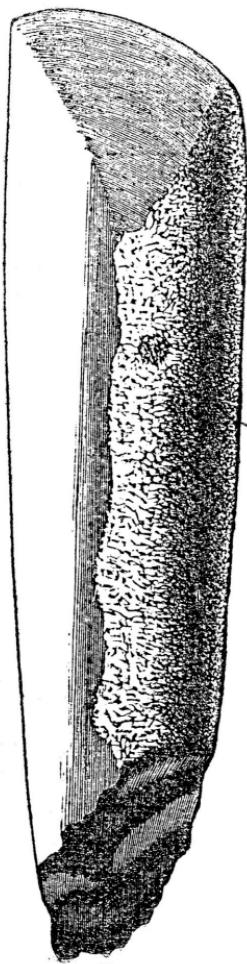
7. A chisel of a greenish talcosilicate resembling in colour the marble called tipollino, found at the Piræus, the indurated clay attached to it is represented in the cut.

8, 9. Knives of obsidian found in tombs at Placoto in the island of Ios and purchased by Mr. Finlay there in 1837.

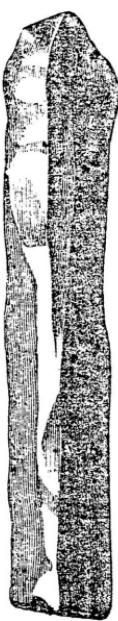
7. Σμήνη ἐκ πρασινίτου λίθου, δμοιάζουσα κατὰ τὴν χρωιάν τὸ μάρμαρον τὸ ὄνομα τοῦ μετεπένθετον καὶ πολλὴν οὐνα, εὑρεθεῖσα ἐν Πειραιεῖ ἡ ἐπ' αὐτοῦ ἀπεσκληρυμένη ἀργυρός; παριστάνεται εἰς τὴν ξυλογραφίαν.

8, 9. Μαχαιρόδια ἔστι δύοινα, εὑρεθέντα ἐν τοῖς παρὰ τῷ Πλακωτῷ τῆς ηγέσου Ιοῦ τάφοις καὶ ἀγρότευθέντα ἐκεῖ διπλὸι τοῦ κ. Φίνλανδος κατὰ τὸ 1837.

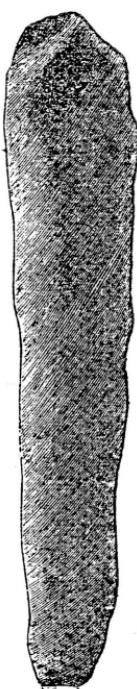
7

8

9

10, 11. Pieces of obsidian very skilfully worked, found by Mr. Finlay at Aghios Kosmas on the coast of Attica near Trakhones.

12. A piece of silex from the same place.

13. A point of obsidian found by Mr. Finlay at the Heræum of Argos.

14, 15. Pieces of obsidian picked up by Mr. Finlay on the tumulus at Marathon in 1836.

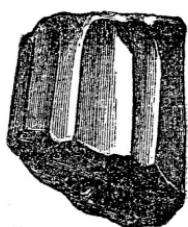
10, 11. Τεμάχια δψιανοῦ ἐπιτηδειώτατα εὑρημένου εὑρεθέντα δπὸ τοῦ κ. Φίνλαυ κατὰ τὸν Ἀγιον Κοσμᾶν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς πλησίον τῶν Τραχόνων.

12. Τεμάχιον χάλικος ἐκ τῆς αὐτῆς θέσεως.

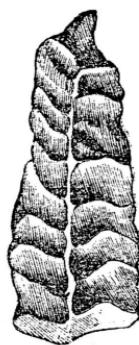
13. Αἰχμὴ δψιανοῦ, εὑρεθεῖσα δπὸ τοῦ κ. Φίνλαυ παρὰ τὸ Ήραῖον ἐν Ἀργείῳ.

14, 15. Τεμάχια δψιανοῦ συλλεχθέντα δπὸ τοῦ κ. Φίνλαυ ἐπὶ τῆς ἐν Μαραθῶνι σωροῦ κατὰ τὸ 1836.

10

12

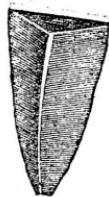
14

11

13

15

